

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (Efo) är ett lagstadgat organ med uppgift att främja enhetlighet i ersättningspraxisen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar genom att meddela allmänna anvisningar och lämna yttranden. Verksamheten vid ersättningsnämnden för olycksfallsärenden regleras i 123 §, 261 § och 29 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i statsrådets förordning om ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1468/2015) och i social- och hälsovårdsministeriets förordning om begäran om yttrande från ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1568/2015).

Sjukdomar orsakade av handvibrationer

Arbetshälsoinstitutets arbetsgrupp (Hälsoeffekter orsakade av handvibration) har utfärdat nya rekommendationer (bilaga) för sjukdomar orsakade av handvibrationer. I denna anvisning beskrivs hur man ska förfara i fråga om rekommendationerna vid behandlingen av ersättningsärenden.

1. Diagnostisering av vibrationssjukdom

Fingerpletysmografi har använts för att diagnostisera symtom på vita fingrar (Raynauds fenomen) som orsakas av handvibrationer. I Finland har det funnits en anordning och den har funnits vid Arbetshälsoinstitutet i Helsingfors. Certifikatet för produkten löpte ut 26.5.2024 och tillverkaren förnyade inte certifikatet.

Vid behandlingen av yrkessjukdomar beaktas arbetsgruppens förslag om bedömning av vibrationsexponeringens omfattning samt om differentialdiagnostik. I fortsättningen kommer symtom på vita fingrar i anslutning till diagnosen att bedömas utifrån fotografier som tagits i samband med en attack av vita fingrar eller färgförändringar i fingrarna/händerna. Den försäkrade visar fotografierna för läkaren som lagrar fotografierna i patientjournalssystemet i färgat format. Om

symtom på vita fingrar uppstår på läkarmottagningen tas fotografierna i samband med besöket och lagras på samma sätt i patientjournalssystemet. Fotografier ska tas på båda händerna, både av handflatan och ryggsidan av handen. Ansiktet ska synas på minst ett fotografi för att identifiera personen. Vid behandlingen av yrkessjukdomar i samband med vibrationssjukdomar ska försäkringsanstalten ha tillgång till fotografier som en del av den medicinska utredningen.

Försäkringsanstalten ska i mån av möjlighet informera aktörer inom hälso- och sjukvården och arbetsgivare om ändringar i diagnostiken.

Vid behandlingen av yrkessjukdomar i fråga om vibrationssjukdomar iakttas i övrigt Efös anvisning om yrkessjukdomar ([16.11.2020](#)).

2. Polyneuropati i övre extremitet (neuropati)

I förteckningen över arbetssjukdomar nämns, när det gäller fysikaliska agenser, polyneuropati i övre extremiteten orsakad av handvibration. I Finland har denna sjukdom vanligtvis inte diagnostiserats som en yrkessjukdom orsakad av vibrationer utan att man samtidigt kan konstatera symtom på vita fingrar. Arbetsgruppen konstaterar att det finns belägg för sensorineural skada (polyneuropati) orsakad av exponering för handvibrationer har visat sig uppfylla den dubbla risk som krävs enligt arbetssjukdomslagstiftningen. Därför rekommenderar arbetsgruppen att polyneuropati i samband med vibrationssjukdom i fortsättningen kan diagnostiseras som yrkessjukdom oberoende av om den som undersöks har konstaterats ha vita fingrar. Om det utifrån symtomen i den försäkrades övre extremiteter uppstår misstanke om perifer sensorineural polyneuropati i övre extremitet/övre extremiteter orsakad av exponering för handvibration i arbetet, föreslås det i rekommendationen att den försäkrade sänds till den regionala arbetsmedicinska polikliniken eller Arbetshälsainstitutet i Helsingfors för fortsatta utredningar.

Det finns ingen ersättningspraxis för ersättning av polyneuropati som arbetssjukdom utan samtidigt diagnostiserat syndrom på vita fingrar, och därför ska försäkringsanstalten efter ovannämnda undersökningar begära ett utlåtande av Efo om sjukdomen är ersättningsbar.

3. Karpaltunnelsyndrom till följd av handvibration

Som en tredje rekommendation föreslår arbetsgruppen att karpaltunnelsyndrom ska kunna diagnostiseras som yrkessjukdom i samband med handvibration enligt de kriterier som anges i rekommendationen.

Bestämmelser om ersättning av karpaltunnelsyndrom som yrkessjukdom finns separat i 29 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i den nämns inte handvibration som en exponering.. Inte heller i förteckningen över yrkessjukdomar nämns i fysikaliska agenser karpaltunnelsyndrom som en typisk form av sjukdom som orsakas av vibrationer. Således ska utöver ett orsakssamband på individnivå även ett orsakssamband på allmän nivå bedömas i fråga om det orsakssamband i två steg som förutsätts vid yrkessjukdomar.

Med beaktande av det som nämns ovan ska försäkringsanstalten i ärendet begära ett utlåtande av Efo, om man till försäkringsanstalten föreslår att karpaltunnelsyndrom är en yrkessjukdom som en sjukdom orsakad av vibrationer.